

Lærerark / Dansk

Dialog om tobak

5.-6. klassetrin

Læringsmål på forløbet

Eleverne lærer at føre en dialog om egne og andres holdninger til en række etiske spørgsmål inden for sundhed, samfund og rygning. Eleverne lærer også at lytte aktivt til andres holdninger.

Kort om opgaven

Læreren deler eleverne op i små grupper, som skal føre en dialog om forskellige etiske spørgsmål ud fra nogle givne rammer. Der samles løbende op i plenum.

Vejledende tid: 1 lektion á 45 minutter. Kan udvides til flere lektioner afhængigt af hvor mange spørgsmål, I gennemgår. Hvert spørgsmål tager ca. 10-15 minutter.

Sådan gør du

Lektion 1

1. Du fortæller om forskellen på monolog og dialog. I en dialog kan samtalens indhold udvikle sig, fordi flere holdninger kommer i spil. Fortæl om dialogens spilleregler:
 - Alle skal have taletid
 - dialog kræver at man lytter aktivt
 - der er ingen rigtige og forkerte svar og holdninger
 - man skal kunne forklare sin holdning med argumenter
2. Del eleverne op i grupper á fire. Alle grupper bliver i klassen.
3. Du læser et spørgsmål op for hele klassen, der findes bag lærerarket. Giv eleverne to minutter til i stilhed at overveje deres egen holdning og argumenter, før de skal fremføre dem for hinanden.

Skiftevis fortæller eleverne, hvad de selv synes. Inden man fortæller om sin egen holdning, skal man gengive, hvad eleven før en selv har sagt.

Du kan også vælge at sætte rammer for dialogen. Det kan fx være:

- Hver gruppe har en ordstyrer, der bestemmer rækkefølgen og taletid
- Eleverne har forskellige roller: én er ordstyrer, én skriver ned, én tegner etc.
- Grupperne skal på forhånd være for og imod, så der er to roller i spil

Efter alle har haft ordet, kan eleverne diskutere spørgsmålet mere frit i gruppen.

4. I plenum efter hvert spørgsmål: Spørg eleverne om det var noget, de talte om i gruppen, som de ikke selv havde tænkt på før.

Punkt 3 og 4 gentages med nyt spørgsmål. Regn med 10-15 minutter per spørgsmål.

Afrunding af lektionen i plenum:

- Hvilket spørgsmål kunne de bedst lide at tale om – hvorfor?
- Hvilken betydning har det, at man lytter aktivt, når man har en dialog med andre mennesker?

Forslag til opfølgning og evaluering

Forslag til tegn på læring

- Eleverne kan gengive, hvad andre har fortalt
- Eleven kan forklare sin egen holdning til et emne (argumentere)

Forslag til opfølgning

- Læreren lytter efter, om eleverne formår at have en dialog, hvor de både lytter aktivt og fremfører egne holdninger
- Læreren vurderer, om eleverne formår at gengive, hvad andre elever har fortalt

Forslag til færdigheds- og vidensmål for dansk efter 6. klassesetrin

<p>Fag Dansk</p> <p>Kompetenceområde Kommunikation</p> <p>Videns- og færdighedsområde Dialog</p>	<p>Færdighedsmål Eleven kan påtage sig roller i samtalsituationer</p> <p>Vidensmål Eleven har viden om frie og formaliserede samtaleformer</p>
---	--

Spørgsmål og emner

Sundhed og trivsel

- Sundhed kan handle om mange ting. Det kan for eksempel være at have en krop, der er i god form og kan løbe hurtigt, at være glad og kunne grine med sine venner, at kunne slappe af og sove godt. Hvad betyder sundhed for dig?

Relationer

- Din gode ven har fortalt dig, at hans storebrors venner er begyndt at ryge hjemme hos dem. Han synes det er irriterende og dumt. De har også prøvet at få din ven til at ryge, men han har sagt nej. En dag ser du på snapchat, at din ven sidder med en cigaret i hånden sammen med storebrorens venner. Hvad gør du?
- Din storesøster på 16 år er begyndt at ryge. Dine forældre blander sig ikke ret meget. De siger, de ikke kan gøre noget ved det, og at det er hende selv, der må bestemme. Hun får lov til at ryge på værelset. Hvad siger du til din storesøster?

Rygning på sociale medier

- Hvad synes du om, at kendte mennesker, som unge ser op til, lægger billeder af dem selv på sociale medier, fx Instagram og Snapchat, hvor de ryger?

Rygning i samfundet

- Nogle mener, at rygning er ens eget valg, mens andre mener, at det er samfundets fælles ansvar og problem. Må politikerne blande sig i, om folk ryger?
- Rygning er skyld i 13.600 dødsfald om året i Danmark. Det betyder, at hvert fjerde menneske, der dør i Danmark, dør på grund af rygning. Bør rygning forbydes?
- Når der kommer nye produkter i butikkerne, er der regler for, hvilke stoffer der må være i. Det gælder for eksempel nyt elektronik, legetøj og make-up. I cigaretter findes der cirka 70 stoffer, som kan give kræft. Hvis cigaretter blev opfundet i dag, synes du så, at de skulle godkendes til at blive solgt i Danmark?
- Mange mennesker får kræft eller andre alvorlige sygdomme på grund af rygning. De er afhængige af cigaretterne, og mange kan have svært ved at stoppe med at ryge, selvom de er syge. Skal samfundet betale for deres behandling?

Tobaksindustrien

- Dem, der laver cigaretterne ved godt, at produktet er farligt. På cigaretpakkerne fortæller de også dem, der køber cigaretterne, at de er farlige. Så dem, der ryger cigaretter, ved det godt. Men burde de stadig stoppe med at producere og sælge cigaretter?

Tilgængelighed

- I Danmark er det forbudt at sælge cigaretter til børn og unge under 18 år. Men det er ikke forbudt at ryge cigaretter som barn, hvis man for eksempel får dem af nogle andre. Burde det helt være forbudt for børn at ryge?
- Nogle steder i Danmark må der ikke ryges, fx på skolernes område, på restauranter og andre steder. Men mange steder ser man stadig folk, der ryger – også foran børn under 18 år. Burde det være forbudt at ryge foran børn på bestemte steder?

Elevark

Dialog om tobak

Det lærer du

Du lærer at føre en dialog med dine klassekammerater om nogle spørgsmål, der handler om sundhed, samfund og rygning. Du lærer også at lytte til andres holdninger, selvom de måske er anderledes end dine egne.

Kort om opgaven

I grupper skal I tale om det spørgsmål, som jeres lærer læser op for jer. I skal skiftevis lytte og tale og øve jer i at gengive, hvad de andre i gruppen fortæller.

Sådan gør du

Trin 1

Lyt til det spørgsmål, som din lærer læser op. Tænk over, hvad du selv vil svare på spørgsmålet og skriv et par stikord.

Trin 2

I gruppen skal I skiftevis lytte til hinanden og fortælle om jeres egen holdning. Når det er din tur, skal du først gengive, hvad din klassekammerat før dig fortalte. Derefter fortæller du om din egen holdning til spørgsmålet.

Trin 3

Når I har været hele gruppen rundt og alle har fået fortalt deres holdning, kan I frit tale om spørgsmålet i gruppen. Tal om, hvad I er enige om, og hvad I er uenige om.

Trin 4

Efter hvert spørgsmål samles der op i klassen. En eller flere fra gruppen fortæller noget, som de andre har sagt i gruppen, som de måske ikke havde tænkt på før.